

МЕДИА МОНИТОРИНГ

05 МАЙ 2026 г.

Член на:

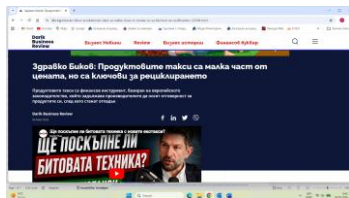

Източник: Дарик

Заглавие: Здравко Биков: Продуктовите такси са малка част от цената, но са ключови за рециклирането

Продуктовите такси са финансов инструмент, базиран на европейското законодателство, който задължава производителите да носят отговорност за продуктите си, след като станат отпадък

Линк: <https://dbr.bg/zdravko-bikov-produktovite-taksi-sa-malka-chast-ot-cenata-no-sa-kluchovi-za-recikliraneto~22264.html>

Текст: Продуктовите такси, често наричани и „еко такси“, са финансов инструмент, който въплъщава принципа за разширена отговорност на производителя.

Този подход, залегнал в основата на европейското законодателство, задължава компаниите да поемат финансова отговорност за управлението на своите продукти, когато те се превърнат в отпадък.

Това обясни в предаването „Още по темата“ по Дарик радио Здравко Биков, председател на Управителния съвет на Българска асоциация по рециклиране (БАР).

Какво представлява разширената отговорност на производителя?

Според Здравко Биков, системата е изцяло базирана на европейски директиви, които целят да гарантират, че производителите финансират събирането и рециклирането на отпадъците от техните стоки.

Продуктовите такси са основен принцип на европейското законодателство и финансовото изражение на разширена отговорност на производителя. Целият сегмент се базира на европейски директиви, които определят и налагат производителите да са финансово отговорни за това какво се случва с продукта, когато стане отпадък.

Той подчерта, че размерът на тези такси не е променян от 2008 г. насам и те реално представляват незначителна част от себестойността на всеки продукт.

Колко струва еко таксата на практика?

Ключова роля за оптимизирането на разходите имат организациите за оползотворяване, които членуват в браншовата асоциация. Благодарение на тяхната дейност, реално платената от производителите сума е в пъти по-ниска от държавно определената такса. По данни на асоциацията, продуктовата такса рядко надхвърля 1.5% от крайната цена за потребителя.

И задължените лица и потребителите имат голям интерес да има частни оператори на пазара, защото те са в състояние да им спестят голяма част от тази такса.

Държавната такса за един хладилник например би била около 50 евро, ако членувате в частна организация обаче ще заплатите 15 евро... Общо взето еко таксата е около 1% от себестойността на това, което купувате.

Нарастващият проблем с електронните отпадъци

Експертът напомни, че старите електроуреди представляват сериозна опасност за околната среда, след като се превърнат в отпадък, заради материалите, от които са изработени. В същото време количествата им нарастват драстично.

Количествата електронни отпадъци рязко се увеличават. Ако преди десетилетие на пазара са пускани около 35 хил. тона техника годишно, днес те надхвърлят 200 хил. тона.

Цялостната система, която предпазва природата от замърсяване с тези отпадъци, се поддържа именно от организациите за оползотворяване. Те са лицензирани оператори, които организират и финансират процесите по събиране, транспортиране и рециклиране.

Важно е да се отбележи, че тези организации не разпределят печалба, а връщат всички събрани средства обратно в системата за управление на отпадъци.

Ползи от системата за разширена отговорност на производителя:

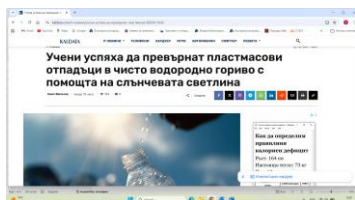
- Въвежда финансова отговорност за производителите.
- Намалява разходите за бизнеса чрез частни оператори.
- Осигурява ефективно събиране и рециклиране на отпадъци.
- Предпазва околната среда от опасни материали.

Целия разговор чуйте във видеото.

Източник: Kaldata

Заглавие: Учени успяха да превърнат пластмасови отпадъци в чисто водородно гориво с помощта на слънчевата светлина

Линк: <https://www.kaldata.com/it-%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/%D1%83%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8-%D1%83%D1%81%D0%BF%D1%8F%D1%85%D0%B0-%D0%B4%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B2%D1%8A%D1%80%D0%BD%D0%B0%D1%82-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BC%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B2-668341.html>

Текст: Изследователи от Университета в Аделаида разработиха нова технология, която едновременно решава два проблема: този със замърсяването с пластмаса и получаването на чиста енергия. Използвайки слънчевата светлина, учените са намерили начин да превръщат изхвърлената пластмаса в полезно гориво.

В проучване, публикувано в списание Chem Catalysis, докторантката Сяо Лу и нейните колеги изследват как системите на слънчева енергия могат да преобразуват пластмасовите отпадъци във водород, синтетичен газ и други промишлени химикали. Всяка година по света се произвеждат над 460 милиона тона пластмаса, значителна част от която замърсява сушата и океаните. Вече пластмасата, богата на въглерод и водород може да се разглежда не като отпадък, а като ценен ресурс.

Методът, наречен „слънчево фотореформиране“ използва светлочувствителни материали – фотокатализатори. Те разграждат пластмасата при относително ниски температури, превръщайки я във водород (чисто гориво, което не отделя вредни вещества при изгаряне) и други ценни химикали. В сравнение с традиционното получаване на водород от вода, този подход е по-енергийно ефективен, тъй като пластмасата се окислява по-лесно.

Както съобщи главният автор на изследването, професор Сяогуан Дуан от Факултета по химическо инженерство на Университета в Аделаида, ранните експерименти са показали многообещаващи резултати. Изследователите са отчели високо ниво на производство на водород, както и образуване на оцетна киселина и дори въглеводороди, подобни на дизеловото гориво. Някои системи са работили непрекъснато повече от 100 часа, демонстрирайки висока стабилност.

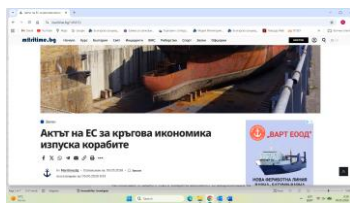
Въпреки това, преди широкото внедряване на технологията предстои да бъдат преодолені редица препятствия.

„Едно от основните е сложността на самите пластмасови отпадъци. Различните видове пластмаса се държат по различен начин, а добавки като оцветители и стабилизатори могат да попречат на процеса. Ефективното сортиране и предварителната обработка са необходими за максимална производителност.“

Източник: [Maritime.bg](https://www.maritime.bg)

Заглавие: Актът на ЕС за кръгова икономика изпуска корабите

Линк: <https://www.maritime.bg/149435/>

Текст: В края на април се проведе последната работна среща на заинтересованите страни относно оценката на въздействието на Европейската комисия за Законодателния акт за кръговата икономика (СЕА). Неправителствената организация „Платформа за рециклиране на кораби“ (SBP) изразява загриженост, че настоящото предложение рискува да пропиее една от най-значимите и неизползвани ресурсни бази в Европа – корабите, излезли от експлоатация, а заедно с това и конкретна възможност за декарбонизация на стоманодобива и устойчивост на материалите.

Очаква се СЕА да изгради единен пазар за вторични суровини и да стимулира търсенето на рециклирани материали. Въпреки това, без отключването на нови потоци за материали, каквито може да носи рециклирането на кораби, той няма да постигне целите си, казаха пред Maritime.bg от SBP.

Защо рециклирането на кораби е важно? Мащабът на възможността е значителен, като изследванията на организацията показват, че корабите, собственост на страни от ЕС и Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ), могат да доставят до 12 милиона тона висококачествен стоманен скрап годишно на европейската икономика през следващото десетилетие. По отношение на възстановяването на материали, до 95% от теглото на кораба може да бъде оползотворено като висококачествен скрап, представляващ основен поток от вторични суровини за стоманодобивната промишленост на ЕС и водещ до декарбонизация на сектора. Важен е и делът на ЕС, тъй като компании, базирани в ЕС и ЕАСТ, притежават около една трета от световния флот, което поставя Европа в ключова позиция да ръководи прехода.

Работната среща разкри критична празнота в предложениния акт, допълниха още от SBP.

Оценката на въздействието се фокусира почти изключително върху мерки за управление на отпадъците, като разширяване на Директивата за отпадъците от електрическо и електронно оборудване (WEEE), отпадъци от строителство и

разрушаване на сгради, както и хармонизиране на схемите за прекратяване на статуса на отпадък и разширената отговорност на производителя (EPR).

Основният фокус върху отпадъците стеснява Законодателния акт за кръговата икономика просто до законодателство за управление на отпадъците, пренебрегвайки самата необходимост от справяне с употребата на материали през целия им жизнен цикъл, преди те да се превърнат в отпадък.

SPB счита мерките в предложения акт за твърде тесни и призовава Европейската комисия да обърне внимание на прекомерната употреба на материали, свръхпотреблението и повторната им употреба отвъд предложената рамка за приоритетно рециклиране. Заедно с Recycling Europe и EUROFER, SBP наскоро публикува съвместно изявление, в което призовава ЕС да признае стратегическото значение на европейския сектор за рециклиране на кораби и да приеме конкретни мерки за запазване на ценния стоманен скрап в рамките на Европа.

Организацията призовава Европейската комисия да използва Законодателния акт за кръговата икономика, за да работи по ключови законодателни досиета за отпадъците, за да затвори вратичката с пререгистрацията под друг флаг в Регламента на ЕС за рециклиране на кораби, разширявайки обхвата му до действителните собственици на плавателни съдове и признавайки смяната на флага като практика, предназначена за заобикаляне на правилата на ЕС. Необходимо е също така да се признае добитата от кораби стомана като стратегически източник на вторична суровина, а рециклирането на плавателни съдове като ключов кръгов сектор за декарбонизация на стоманата.

Призивите включват още ускоряване на разработването на Материален паспорт на кораба за проследяване на материалите от проектирането до демонтажа и позволяване на междусекторна повторна употреба. Трябва да се установят подходящи финансови стимули за материалите с корабен произход да останат в ЕС, както е предвидено в член 29 от Регламента на ЕС за рециклиране на кораби. Важно е също субсидиите в корабоплавателния сектор, включително режимът на тонажния данък, да се съобразят с ясни задължения за кръгова икономика, включително рециклиране в края на експлоатационния живот в одобрени от ЕС съоръжения, и да се осигурят целеви инвестиции по програмите LIFE, Иновационния фонд и „Хоризонт Европа“ за увеличаване на капацитета на ЕС за рециклиране на кораби.

Чрез запазването на ценната стомана в ЕС тези действия ще ускорят декарбонизацията, тъй като всеки тон рециклирана корабна стомана спестява до 1,5 тона CO₂ в сравнение с първичното производство, като същевременно използва 72% по-малко енергия и намалява замърсяването на въздуха с 86%, казаха пред Maritime.bg от SBP.

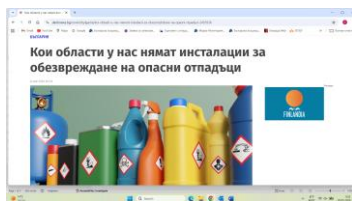
Това ще засили стратегическата материална автономия чрез намаляване на зависимостта от вносна желязна руда и въглища в съответствие с целите на Европейския законодателен акт за суровините от критично значение. Също така ще бъдат създадени „зелени“ работни места в модерни кораборемонтни заводи и в производството на екологична стомана, генерирайки квалифицирана заетост в инженерството, управлението на околната среда и напредналото производство. Тези стъпки ще затвърдят глобалното лидерство на Европа като първопроходец в опазването на околната среда, безопасността на работните места и политиката за кръгова икономика.

„Връщането на рециклирането на кораби обратно в Европа е и въпрос на екологична справедливост. Корабите, излезли от експлоатация, съдържат азбест, ПХБ, тежки метали и токсични бои. Твърде много плавателни съдове, собственост на компании от ЕС, все още се извеждат за нарязване на плажове в Южна Азия, въпреки сериозните рискове за работниците, крайбрежните общности и екосистемите и въпреки международните забрани за такъв износ. ЕС трябва да поеме отговорност за собствените си отпадъци“, казва Бенедета Мантоан, мениджър по политиките в SBP.

Източник: [Дарик](#)

Заглавие: Кои области у нас нямат инсталации за обезвреждане на опасни отпадъци

Линк: <https://dariknews.bg/novini/bylgariia/koi-oblasti-u-nas-niamat-instalacii-za-obezvrezhdane-na-opasni-otpadyci-2453936>

Текст: Пет области в страната нямат инсталации за обезвреждане на опасни отпадъци, което създава рискове за околната среда и здравето на населението, информират от Сметната палата. Без изградени съоръжения за третиране на опасни отпадъци, генерирани от домакинства, производствена и медицинска дейност, са Благоевград, Видин, Габрово, Сливен и Смолян.

Това е констатация в одитния доклад на Сметната палата „Управление на опасните отпадъци в България в периода от януари 2021 до декември 2024 г.“, публикуван на интернет страницата на институцията, а одитираната организация е Министерството на околната среда и водите (МОСВ).

Опасни отпадъци са тези, които притежават свойства като експлозивност, запалимост, токсичност, канцерогенност, инфекциозност и други, според дефиницията в Закона за опасните отпадъци. В това число влизат и отпадъците, генерирани при дейности в лечебните и здравните заведения. Извън обхвата на настоящия одит на Сметната палата остава управлението на минните и радиоактивните отпадъци, които се управляват по други закони и наредби, уточняват от одитната институция.

За периода, който влиза в обхвата на одита, количествата опасни отпадъци у нас се увеличават - от 13,7 тона през 2021 г. до близо 16 тона през 2023 г., показват данните на Националния статистически институт, в които е включена и информация за опасния отпадък от добивната промишленост.

По данни на Евростат от 2022 г., цитирани в съобщението, у нас се генерират по 2246 кг на човек опасни отпадъци (включително и минерални, драгажни, от минното дело и строителството), докато средното за ЕС е 266 кг. По този показател страната ни е на второ място в ЕС след Финландия.

От палатата отбелязват още, че за периода 2021-2024 г. срещу България има общо девет наказателни процедури, заведени от ЕК за проблеми при транспонирането или прилагането на европейските директиви в областта на управлението на отпадъците, пет от които са прекратени през същия период. Заведените наказателни процедури засягат общо управлението на отпадъците в България, сред тях са за неприлагане на принципа „замърсителят плаща“ и за депониране на отпадъци, които не са преработени по подходящ начин

Докладът на Сметната палата, който представя информация за управлението на опасните отпадъци у нас, е изпратен на ЕК и на международна организация на върховните одитни институции ИНТОСАЙ, посочват от палата. Сред констатациите в него са, че постигнатите резултати при управлението на опасни отпадъци са минимални и не дават увереност, че се ограничава негативното въздействие върху природата и здравето на хората. От палатата отчитат, че липсва приета от Народното събрание Национална стратегия за околна среда, което поставя провеждането на секторната политика без дългосрочна рамка, цели и приоритети. Националният план за управление на отпадъците 2021-2028 г. не акцентира върху основния проблем - генерирането на опасни отпадъци от промишлеността, която е най-големият източник. В доклада се посочва още, че МОСВ не е създадо ефективна организация за координация, наблюдение и отчитане на мерките на национално ниво, заложените в плановете за изпълнение на стратегическите документи, а също и че Националната информационна система за отпадъци (НИСО) се нуждае от надграждане.

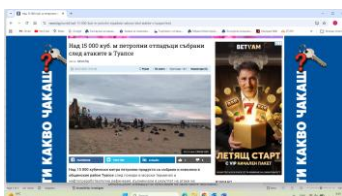
В доклада Сметната палата констатира още, че 42 процента от нарушенията, установени при кметовете са свързани с незаконни сметища и липса на мерки за тяхното почистване. 29 на сто от кметовете на градове с над 10 000 жители не са осигурили площадки за безвъзмездно предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Те са на територията на 8 областни градове - Велико Търново, Габрово, Ловеч, Силистра, Смолян, Сливен, Стара Загора и Ямбол. На територията на останалите 20 области функционират общо 57 броя площадки. Две общини - Криводол и Чепеларе, изобщо нямат приети програми за управление на отпадъците. Одитната институция констатира още нарастване с 41 на сто през 2024 г. спрямо 2021 г. на вноса на опасни отпадъци, които се оползотворяват - за рециклиране на метали, повторно рафиниране на масла и други.

Сметната палата дава седем препоръки на министъра на околната среда и водите, които трябва да бъдат изпълнени до 1 март 2027 г., информират от институцията.

Източник: [News.bg](https://news.bg)

Заглавие: Над 15 000 куб. м петролни отпадъци събрани след атаките в Туапсе

Линк: <https://news.bg/world/nad-15-000-kub-m-petrolni-otpadatsi-sabrani-sled-atakite-v-tuapse.html>

Текст: Над 15 000 кубически метра петролни продукти са събрани и извозени в общинския район Туапсе след пожари в морски терминал и нефтопреработвателна рафинерия, възникнали в резултат на атаки на украинските въоръжени сили, съобщиха местните власти, цитирани от ТАСС.

"Почистването на мястото на разлива на нефт в общински район Туапсе продължава. Към сутринта на 3 май са събрани и отстранени 15 287 кубически метра мазут, замърсена почва и водо-маслена смес, включително 1 620 кубически метра през последните 24 часа", се казва в съобщението на оперативната група на Краснодарския край.

По данни на властите, около 750 души и 65 единици техника участват в денонощните операции по почистване на засегнатите територии.

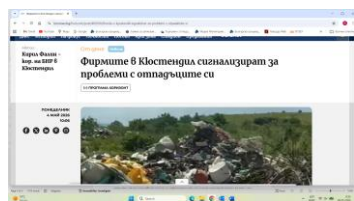
Паралелно с това в самия град Туапсе доброволци се включват в разчистването на обществени пространства, като премахват отпадъци от улици, дворове, паркове и спортни площадки.

През април украинските сили са извършили няколко атаки с дронове срещу района, които са предизвикали пожари в морския терминал. Огнищата вече са напълно потушени, уточняват местните власти.

Източник: БНР

Заглавие: Фирмите в Кюстендил сигнализират за проблеми с отпадъците си

Линк: <https://bnrnews.bg/horizont/post/465016/firmitе-v-kyustendil-signalizirat-za-problemi-s-otpadatsite-si>

Текст: Фирмите и предприятията в Кюстендил сигнализират за проблеми с отпадъците си, след като се оказва, че няма къде да ги депонират и предават. Общината вече е наложила глоби за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци при закритото преди 8 години сметище край с. Радловци. Там има поставени камери за видеонаблюдение и нарушителите се санкционират почти всеки ден. Проблемът беше поставен и на последното заседание на общинските съветници.

Оказва се, че пуснатата по Нова година сепарираща и компостираща инсталация при село Радловци не взема и не третира такъв тип отпадъци, които не са битови. Инсталацията работи предимно с трите общини Кюстендил, Невестино и Трекляно. Досега фирмите карали отпадъците нелегално на закритото общинско сметище.

Общината обаче слага край на тази практика. Фирмите и дружествата са имали достатъчно време да потърсят оператори, с които да сключат договори, но не са го направили и сега са в трудната ситуация какво да правят с отпадъците си.

Кметът на общината Огнян Атанасов каза:

“Община Кюстендил не желае да пречи на никого. Създали сме условия за това да се събира отпадъкът, да си го предават на оползотворяваща организация, да си плащат на тон за това нещо и боклукът да отива там, където трябва. Да им покажем регистъра, от там те да се свържат с фирма, която преценят, да си вземат оферта и да возят. Има депа за строителни отпадъци на територията близо до област Кюстендил. Има в квартал "Бобошево", има и в квартал "Бяла вода" в Перник.”